

MIKROEKONOMIJA

Študijsko leto 2013/2014

Mikroekonomija

➤ Predavatelj

Aljoša Feldin – Ekonomska fakulteta

Email: aljosa.feldin@ef.uni-lj.si

Govorilne ure: sreda, 11:00, RZ 302

➤ Literatura

- J. Prašnikar, P. Domadenik, ***Mikroekonomija***, Gospodarski vestnik, Ljubljana, 2005. VODILNI TEKST
- Hal R. Varian , ***Microeconomic Analysis***, 3.ed., W. W. Norton, 1992. DODATEK
- Carl P.Simon, Lawrence E. Blume, ***Mathematics for Economists***, W. W. Norton; 1994. DODATEK
- P. Domadenik, A. Feldin, A. Gregorič, M. Koman, ***Mikroekonomija: Zbirka rešenih nalog***, Gospodarski vestnik, Ljubljana, 2005.

PREDMET EKONOMSKE ZNANOSTI

“Ekonomija raziskuje, kako ljudje in družba zaposlujejo redke vire, ki imajo alternativno uporabo, s ciljem proizvajati različne dobrine in jih razdeliti med sedanjo in bodočo potrošnjo ter med posameznike in družbene skupine.”

Ekonomski problem

- OMEJENA SREDSTVA : POTREBE

- OMEJENA MATERIALNA SREDSTVA :
POTREBE

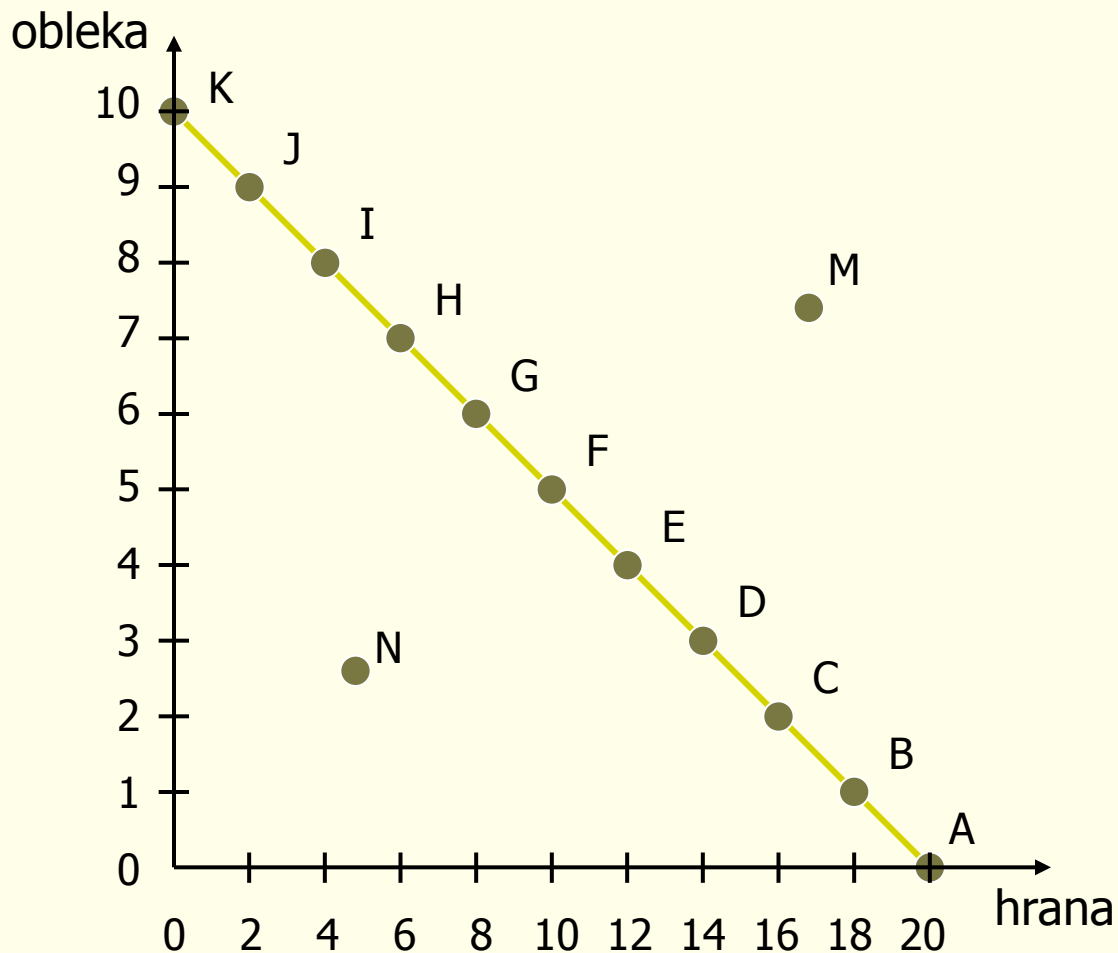
Dobrine : potrebe

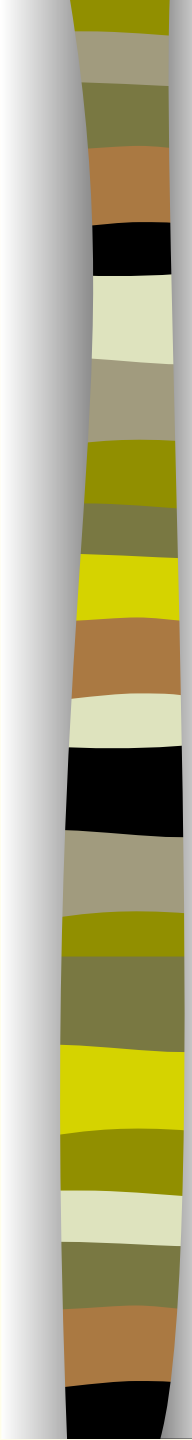
- PROSTE DOBRINE
- RELATIVNO REDKE DOBRINE (EKONOMSKE DOBRINE)
- **EKONOMSKE DOBRINE** so dobrine, pri katerih je obseg povpraševanja pri ceni nič večji od njihove razpoložljive ponudbe.
- **EKONOMIJA** je znanost, ki proučuje, kako posamezniki in družba razdeljujejo omejene dobrine med alternativne oblike potrošnje.

Lestvica alternativnih možnosti potrošnje

Alternativne možnosti potrošnje	Hrana	Obleka
A	20	0
B	18	1
C	16	2
D	14	3
E	12	4
F	10	5
G	8	6
H	6	7
I	4	8
J	2	9
K	0	10

Krivulja alternativnih možnosti potrošnje

**Alternativni ali oportunitetni strošek
dobrine je količina druge dobrine, ki se ji
mora potrošnik odpovedati, če želi kupiti
enoto opazovane dobrine.**

**OMEJENA KOLIČINA PROIZVODNIH
DEJAVNIKOV**

OMEJENA KOLIČINA DOBRIN

POTREBE

Proizvodni dejavniki (inputi) : dobre (outputi)

DELITEV PROIZVODNIH DEJAVNIKOV

A. Vloga v procesu
gospodarjenja:

- delo
- proizvodna sredstva

B. Generični nastanek
dejavnikov:

- zemlja
- delo
- kapital

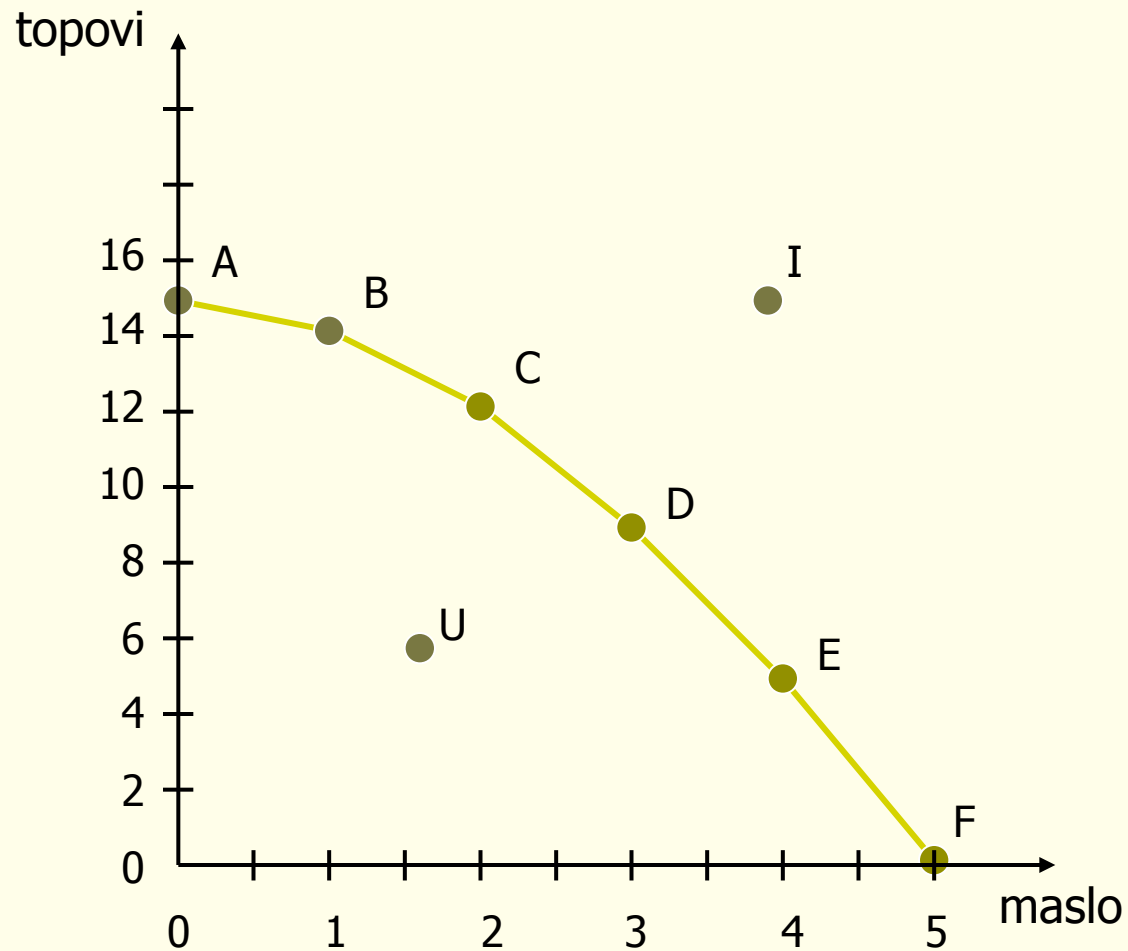
Tri temeljna vprašanja

1. Katere in koliko vsake vrste dobrin naj se proizvaja?
2. Kako naj se dobrine proizvajajo?
3. Za koga naj se proizvaja?

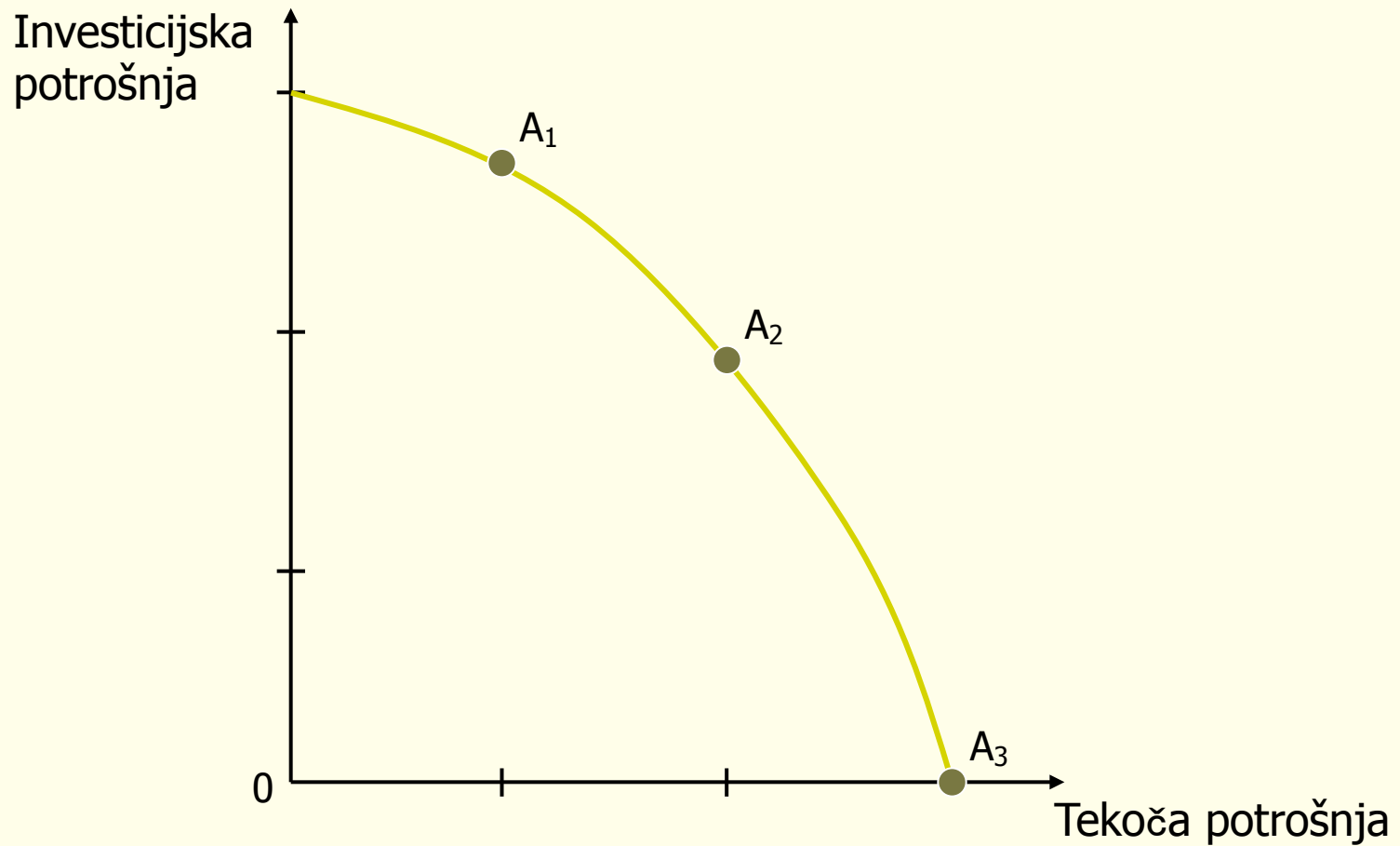
Alternativne možnosti družbene proizvodnje

Možnosti	Maslo (v 1000)	Topovi (v 1000)
A	0	15
B	1	14
C	2	12
D	3	9
E	4	5
F	5	0

Transformacijska krivulja

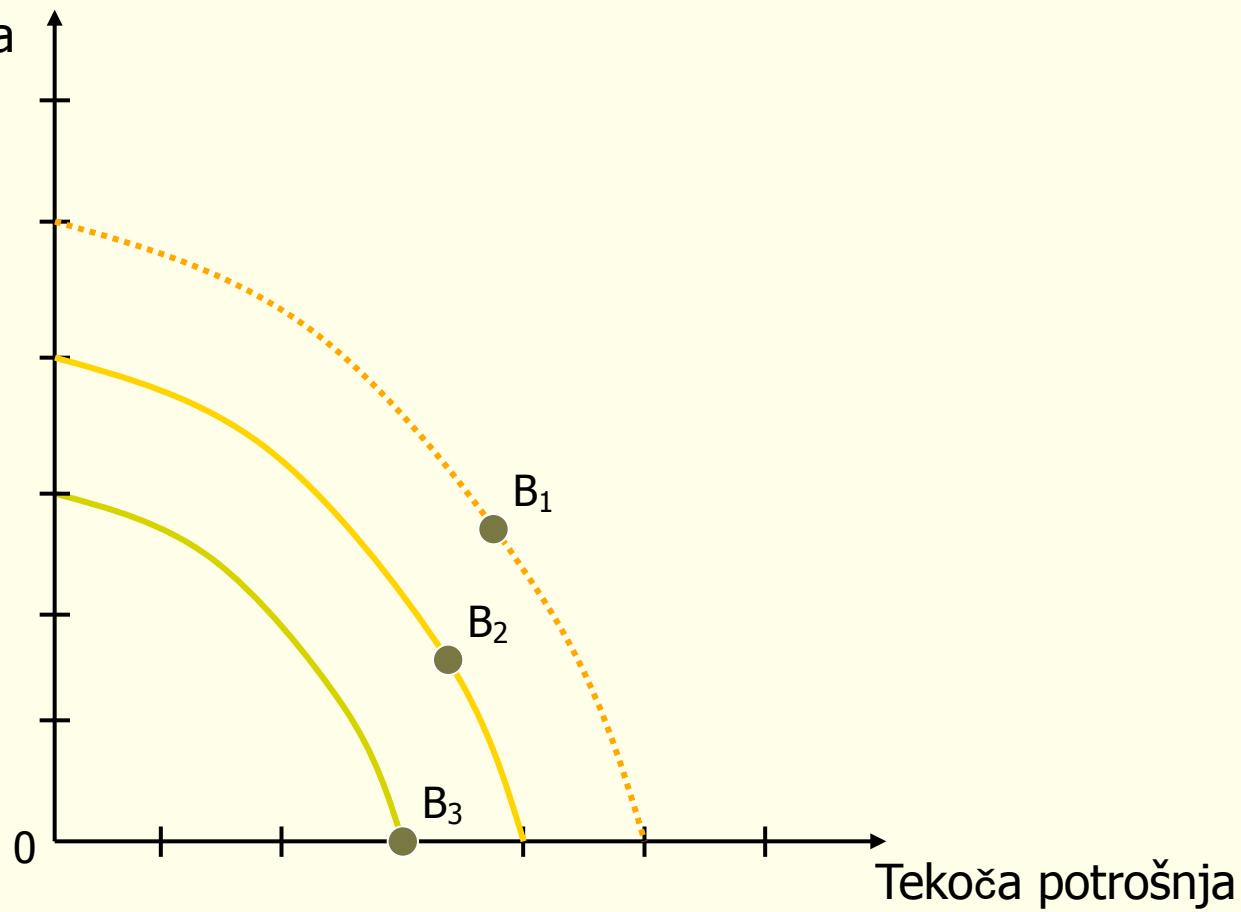

Med tekočo in investicijsko potrošnjo v času t_0 za države 1, 2 in 3

Položaj gospodarstev v času t_1

Investicijska
potrošnja

**EKONOMIJA je znanost o
alokaciji redkih virov.**

EKONOMIJA JE DRUŽBENA ZNANOST

EKONOMIJA preučuje družbene pojave

PREDPOSTAVKA RACIONALNEGA OBNAŠANJA

domišljeno delovanje brez čustev usmerjeno k doseganju ciljev

KRITIKA?

Racionalnost obnašanja

- SPECIALIZACIJA

- DELITEV DELA

- tehnična delitev dela

- družbena delitev dela

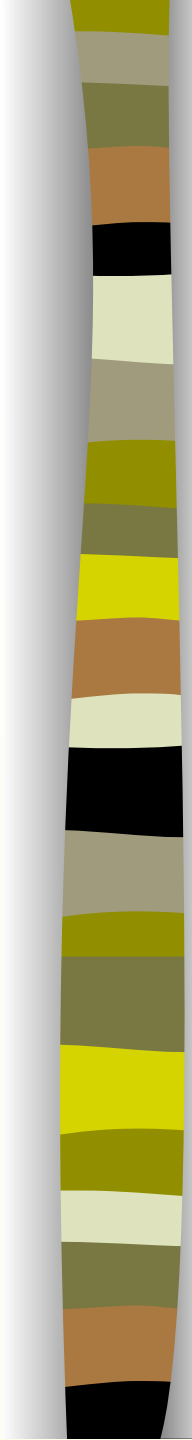
Ekonomska teorija je:

- 1. množica definicij, ki pomagajo opredeliti ekonomske spremenljivke**
- 2. množica predpostavk, ki morajo biti izpolnjene, da je teorijo možno uporabiti**
- 3. hipoteza(e) o relacijah med spremenljivkami**
- 4. napoved(i), ki jih je mogoče izpeljati iz postavljenih hipotez in jih preizkusiti z empiričnimi podatki**

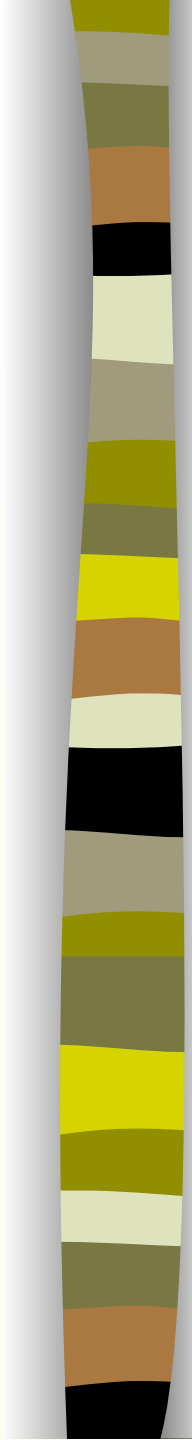

EKONOMIJA PREUČUJE ZAKONITOSTI TRŽNEGA GOSPODARSTVA

- Opredelitev naturalnega in blagovnega gospodarstva.
- Planski in tržni mehanizem.
- Zakon sorazmerne delitve družbenega sklada proizvodnih dejavnikov.

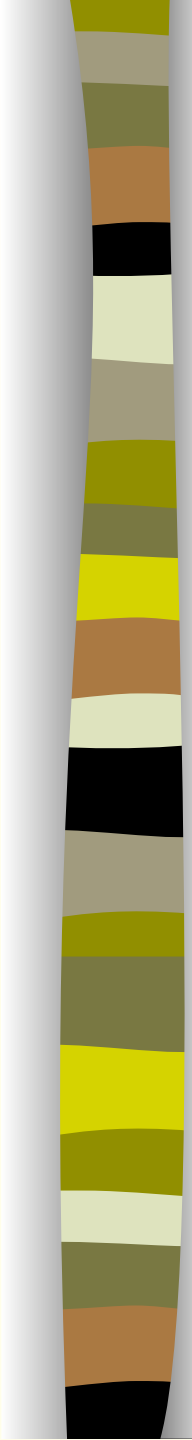

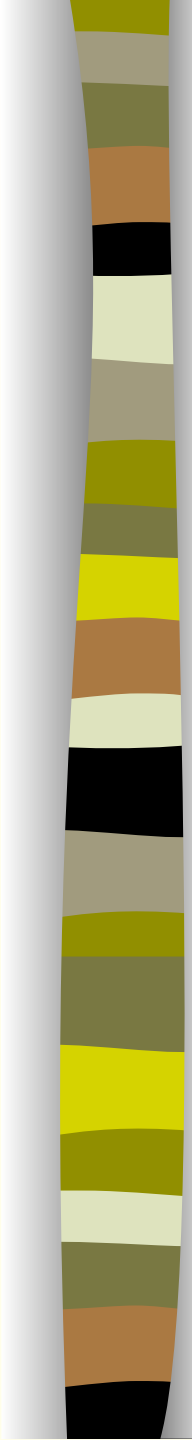
V naturalni proizvodnji, to je proizvodnji uporabnih vrednosti za neposredno potrošnjo, bodisi samega proizvajalca ali drugih članov družbene skupnosti, poteka usklajevanje med družbeno proizvodnjo in družbenimi potrebami z mehanizmom totalnega planiranja.

V blagovnem gospodarstvu delitve dela med proizvajalci torej ne ureja planski organ, marveč tržni mehanizem: z višino tržne cene uravnava proizvodnjo in potrošnjo.

Trg opredelimo kot stik med kupci (potrošnja) in prodajalci (proizvodnja), pri katerem se odloča o kupljeni in prodani količini določenega proizvoda in o njegovi ceni.

-
1. O tem, kaj in koliko se bo proizvajalo , odločajo kupci z odločitvami o svoji potrošnji.
  2. Kako proizvajati, določa konkurenca med proizvajalci.
  3. Za koga naj se proizvaja, se odloča na trgu proizvodnih dejavnikov.

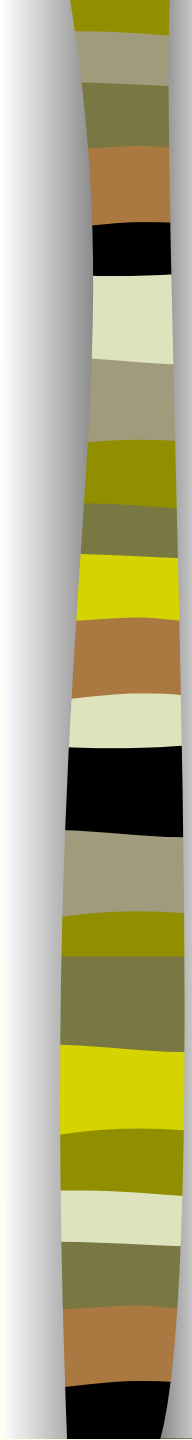
V mešanih gospodarstvih država in zasebni sektor delujeta vzajemno pri reševanju ekonomskih problemov. Država nadzira pomemben delež ekonomske aktivnosti z davki, transfernimi plačili in z zagotavljanjem dobrin ter storitev, kot sta na primer obramba in policija.

Tržni osebki in sektorji gospodarstva

GOSPODINJSTVA

so gospodarske celice, ki sprejemajo skupne odločitve o potrošnji. Člani teh celic so potrošniki.

Predpostavke ekonomske teorije (za gospodinjstva)

1. Gospodinjstva sprejemajo racionalne odločitve, in sicer tako, kot bi vsako gospodinjstvo predstavljal en član. Tako enači gospodinjstvo s potrošnikom.
2. Vsako gospodinjstvo želi uresničiti maksimalno zadovoljitev svojih potreb.
3. Ekonomska teorija šteje gospodinjstva za lastnike proizvodnih dejavnikov. Proizvodne dejavnike ponujajo podjetjem in so zato vir njihovih dohodkov.

PODJETJA

zaposlujejo proizvodne dejavnike in
proizvajajo proizvode, ki so namenjeni
menjavi. Zaradi tega jih imenujemo tudi
proizvajalci.

Predpostavke ekonomske teorije (za podjetja)

1. Podjetja sprejemajo smiselne odločitve, in sicer tako, da vsako podjetje predstavlja en sam posameznik. Podjetja so osnovne celice ponudbene strani gospodarstva.
2. Večina podjetij se odloča racionalno in pri odločanju uresničuje **cilj čim večjega dobička**.
3. Podjetja so v stiliziranem modelu tržnega gospodarstva ključni porabniki storitev proizvodnih dejavnikov, ki jih kupujejo na trgu

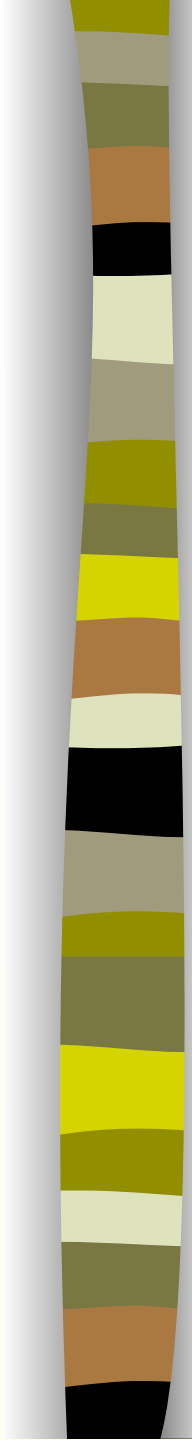
Pojem DRŽAVA

V ekonomiji uporabljamo v širšem smislu in vključuje vse javne institucije, ki naj bi zastopale širše (civilne) družbe. Običajno predvidevamo, da se tudi ta ekonomski osebek obnaša racionalno ter koristno uporablja denar, ki ga zbira od svojih volivcev z davki. To predpostavko v ekonomiji sicer uvrščamo med “šibke” predpostavke.

GOSPODARSKI SEKTORJI:

- tržni in netržni sektor gospodarstva**
- zasebni in javni sektor gospodarstva**

MIKROEKONOMIJA ponuja zelo natančno analizo obnašanja posameznih ekonomskih osebkov in njihovega odločanja o posameznih dobrinah.

MAKROEKONOMIJA preučuje delovanje ekonomije kot celote. Zaradi tega poenostavlja posamezne analize s ciljem pridobiti celotno sliko delovanja gospodarstva.

Krožni tok dohodkov in izdatkov

